

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
MAGISTERSKÝ OBOR SOCIÁLNÍ A KULTURNÍ EKOLOGIE
POSUDEK VEDOUcí PRÁCE

Posudek diplomové práce Denisy Morongové – *Mediální obraz pražské dopravy*
(Praha 2018, 89 stran odevzdaného rukopisu)

Diplomová práce Denisy Morongové je analýzou tématu udržitelné dopravy v Praze, jak je prezentováno v šesti českých tištěných denících (Blesk, MF Dnes, Pražský deník, Metro, Hospodářské noviny a Právo). Deníky pro analýzu byly vybrány podle čtenosti, kritéria lokálnosti a také rozptylu po škále levice a pravice, podrobně od s. 38n).

Metodou pro zpracování mediálních textů byla kritická diskurzivní analýza podle Normana Fairclougha. Vybrané texty pokrývaly období 2010 až 2018, tj. dvě volební období komunálních voleb za primátorů Bohuslava Svobody, Tomáše Hudečka a primátorky Adriany Krnáčové. Během těchto osmi let byly do provozu uvedeny stavby jako tunel Blanka nebo prodloužení linky metra A, otevřela se diskuze o proměně Severojižní magistrály a vznikl nový Institut plánování a rozvoje Prahy a jeho projekt Metropolitního plánu.

Práce má teoretickou a metodologickou část, část věnovanou analýze a končí diskusí a závěrem. Práce nepostrádá seznam literatury (odděleně je uvedena literatura a internetové zdroje), práce obsahuje též seznam analyzovaných mediálních textů a obsahuje i přílohu, kterou tvoří schválený projekt diplomové práce.

V teoretické části autorka definuje tři blízké pojmy: mobilita, doprava a dostupnost, které mnohdy splývají, a posléze se věnuje pouze dopravě, přibližuje její druhy a vlivy spojené s dopravou. Dále autorka krátce představuje média jako instituci, tzv. mobility management, sociální konstrukci reality a diskurz, který detailně rozpracovává v metodologické části.

Autorka pracuje s konkrétním typem diskurzivní analýzy. Nejprve přibližuje diskurzivní analýzu od nejobecnějších principů (s. 26-30), poté se věnuje kritické diskurzivní analýze (CDA, s. 30-34), vč. detailního představení CDA podle Normana Fairclougha (s. 34-36).

Výzkumné otázky obecně platné pro kritickou diskurzivní analýzu (dle Fairclough, 1995b: 5) jsou uvedeny na s. 13 a 14 (úvod) a na s. 37, jsou to: 1. *Jak je svět (události, vztahy atd.) reprezentován?* (tj. otázka reprezentace) 2. *Jaké identity jsou vytvářeny pro ty, kteří jsou do programu nebo do příběhu zapojeni (reportéři, publika, „třetí strany“, na které se odkazuje nebo které jsou dotazovány)?* (tj. otázka identit) 3. *Jaké vztahy se vytváří mezi těmito zainteresovanými (např. vztahy mezi reportérem a publikem, odborníkem a publikem nebo politikem a publikem)?* (tj. otázka vztahů). Tyto otázky autorka pro účely práce ještě rozšiřuje o otázky (s. 38): 1. *Jaké lingvistické prostředky využívají vybraná média v informování o diskurzu udržitelné dopravy v hlavním městě Praze (deskripce)?* 2. *Jak lze užití těchto lingvistických prostředků interpretovat v širším kontextu (interpretace)?* a 3. *Jaké ideologie a jiné mocné vlivy stojí za současným mediálním obrazem diskurzu pražské udržitelné dopravy (explanace)?* Součástí metodologické části je také popis techniky sběru dat a výběr vzorku (s. 38). Odpovědi na výzkumné otázky autorka shrnuje na s. 65-68.

Při analýze vykrytalizovalo pět hlavních témat, kterými média reprezentují udržitelnou dopravu. Jsou to elektromobilita, městská hromadná doprava, pěší doprava,

cyklistická doprava a tzv. Plán udržitelné mobility, které jsou představeny v analytické části. Každé téma je popsáno a pak interpretováno/kontextualizováno.

Shrnutí výsledků analýzy je prezentováno na s. 62-63. Napříč těmito tématy autorka identifikovala čtyři diskurzy – jsou to diskurzy zhoršeného životního prostředí, elektromobility, automobilismu a peněz, které se vzájemně prolínají. Celá analýza je přehledně představena a diskutována v části „Diskuze a závěr“ (s. 64n).

Hodnocení:

Po formální a obsahové stránce podle mého soudu práce vyhovuje standardu diplomové práce na FHS UK. Práce má teoretickou i praktickou část, autorka využívá a konzistentně cituje odbornou literaturu, výzkumné otázky jsou jasně specifikovány a práce na ně přináší jasně formulované odpovědi.

Vybraná metoda CDA je poměrně obtížná a vyžaduje jednak poměrně dlouhý čas na pochopení obecných principů tohoto přístupu, prostudování množství literatury a pak i disciplínu při zpracování datového souboru. Obojí se v práci obráží jednak v části představující diskurzivní analýzu, která je detailně propracovaná a také ve struktuře (uspořádanosti) analytické části, kde autorka srozumitelně a důkladně rozebírá a představuje jednotlivá témata.

Téma práce je vysoce aktuální, analýza přináší netriviální zjištění o propojenosti některých témat a i o absenci některých jiných.

Autorka pracuje s poměrně obsáhlým výběrem odborné literatury zejména k diskurzivní analýze a tématu dopravy. Téměř polovina odborných textů je v anglickém jazyce. Citování v práci je konzistentní a zcela vyhovující.

Práci by prospěl delší a propracovanější závěr, kde by propojení témat a diskurzů bylo popsáno na větší ploše s více příklady. Nicméně i stávající závěr považuji za velmi dobrý.

Na několika místech se v práci objevily typografické nedokonalosti (např. číslování výzkumných otázek na s. 37-38). Jedná se však o drobnosti, které nebrání srozumitelnosti textu.

Pro obhajobu navrhuji otázku:

Můžete uvést příklad lingvistických prostředků (příklad termínů či slovních spojení), které využívají média ve studii pro informování o udržitelné dopravě v Praze a jak lze vybraný příklad vnímat v širším kontextu identifikovaných diskurzů?

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku na rozhraní známek výborně a velmi dobře (16 bodů).

V Praze dne 28/8 2018

Karolína Pauknerová, Ph. D.,
vedoucí práce